

AV. EDUARD DRAGOMIR

AV. ROXANA PALIȚĂ

DREPT PROCESUAL CIVIL

---

*SINTEZE PENTRU PREGĂTIREA EXAMENULUI
DE ADMITERE ȘI DEFINITIVARE
ÎN PROFESIA DE AVOCAT*

Copyright © 2009 Editura *Nomina Lex*

Toate drepturile rezervate Editurii *Nomina Lex*

Nici o parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii *Nomina Lex*!

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DRAGOMIR, EDUARD

Drept procesual civil : sinteze pentru pregătirea examenului de admitere și definitivare în profesia de avocat / Eduard Dragomir, Roxana Paliță. - București : Nomina Lex, 2009

ISBN 978-973-88153-7-7

I. Paliță, Roxana

347.91/.95(079.1)

Editura *Nomina Lex*:

București, Sector 6, Bd. Timișoara, nr. 19,

Bl. C6, Sc. B, Ap. 38

Tel./Fax. 021/413.40.27

Website: www.nominalex.ro

Departamentul difuzare carte:

Tel./Fax 021/413.40.27

Tel. 0745.757.098; 0723.845.248

Program: Luni/Vineri – 10⁰⁰-16⁰⁰

Website: www.nominalex.ro; www.ejuridice.ro

Tipărit la Tipografia OTOPRINT

ABREVIERI

alin.	Alineatul
apud.	Citat după
art.	Articolul
B. Of.	Buletinul Oficial
B.J.	Buletinul Jurisprudenței
C. civ.	Codul civil român
C. com.	Codul comercial român
Cf.	Conform
C. fam.	Codul familiei
C. pen.	Codul penal
C. proc. civ.	Codul de procedură civilă
C. proc. pen.	Codul de procedură penală
Ed.	Editura
M. Of.	Monitorul Oficial al României
n.a. (n.n.)	Nota autorilor
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de Urgență a Guvernului
op. cit.	Opera citată
p.	Pagina
pct.	Punctul
S.E.E.	Spațiul Economic European
s.n.	Sublinierea autorilor
urm.	Următoarele
vol.	Volumul
U.E.	Uniunea Europeană
U.N.B.R.	Uniunea Națională a Barourilor din România

Această lucrare este destinată persoanelor care vor să-și ușureze munca de pregătire a examenului de PRIMIRE sau DEFINITIVARE în profesia de AVOCAT, câștigând timpul pe care altfel l-ar pierde cu sistematizarea materiilor de învățat.

Aceste sinteze nu reprezintă puncte oficiale ale nici unei instituții publice și nu implică în nici un mod asemenea instituții, ele fiind elaborate și redactate conform opiniei autorului (autorilor), ținând cont de bibliografia recomandată de instituțiile abilitate și în conformitate cu legislația în vigoare la momentul elaborării.

Sintezele de față nu sunt neapărat și suficiente pentru promovarea examenelor. O bună pregătire necesită un studiu al tuturor surselor bibliografice recomandate de instituțiile abilitate!

CUPRINS

Introducere	9
01. Achiesarea	13
02. Actele de procedură: noțiune, condiții de valabilitate, sancțiuni procesuale	14
03. Acțiunea civilă. Clasificarea acțiunilor civile	16
04. Acțiunea în constatare. Definiție, reglementare, condiții de admisibilitate	20
05. Acțiunile petitorii și posesorii (asemănări și deosebiri)	21
06. Admiterea și administrarea probei cu înscrisuri	24
07. Apelul. Noțiune, obiect, subiecte, cauza apelului, termen de declarare	26
08. Aprecierea probelor în procesul civil	29
09. Arătarea titularului dreptului	30
10. Calitatea procesuală - condiție cerută pentru a fi parte în proces	31
11. Capacitatea procesuală - condiție cerută pentru a fi parte în proces	35
12. Cazurile de revizuire	37
13. Căile de atac. Noțiune, clasificare, principii generale	44
14. Cercetarea procesului în cazul administrării probelor de către avocați	48
15. Cererea de apel și motivarea ei. Felurile apelului	53
16. Cererea de chemare în garanție	56
17. Cererea de chemare în judecată	58
18. Cererea de chemare în judecată a altor persoane	63
19. Cererea de recurs și motivarea ei. Cuprins	65
20. Cererea reconvențională	66
21. Cheltuielile de judecată	68
22. Competența generală a instanțelor judecătorești	70
23. Competența materială a instanțelor judecătorești	74
24. Competența teritorială a instanțelor judecătorești	77
25. Condițiile de admisibilitate a probelor	81
26. Conflictele de competență și regulatorul de competență	83
27. Contestația în anulare. Noțiune și cazuri	85
28. Contestația la executarea silită – competența și efectele hotărârii	88
29. Coparticiparea procesuală	92
30. Excepția de necompetență	93
31. Desistarea	96
32. Divorțul prin acordul părților. Judecata, probele, măsuri provizorii, hotărârea, căi de atac	98

33. Drepturile și obligațiile procesuale ale părților. Abuzul de drept procesual	100
34. Efectele apelului	105
35. Efectele primirii cererii de chemare în judecată	107
36. Excepțiile procesuale. Noțiune, clasificare și procedura de soluționare	109
37. Executarea silită directă	113
38. Executarea silită indirectă – imobiliară	117
39. Executarea silită indirectă – mobilă	122
40. Executarea silită indirectă – prin poprire	127
41. Executarea vremelnică a hotărârii judecătorești	132
42. Expertiza judiciară	133
43. Hotărârea de partaj	136
44. Hotărârea judecătorească. Cuprinsul hotărârii judecătorești. Efectele hotărârii judecătorești	137
45. Incompatibilitatea. Abținerea și recuzarea	139
46. Încheierea de ședință	142
47. Îndreptarea, completarea și lămurirea hotărârii judecătorești	143
48. Întâmpinarea	145
49. Litispendența și conexitatea	148
50. Măsurile asigurătorii. Sechestrul judiciar. Sechestrul asigurător. Poprirea asiguratorie	150
51. Mijloacele generale de apărare ale pârâtului. Noțiune. Clasificare. Analiza lor.	154
52. Obiectul executării silite	157
53. Ordonanța președințială. Condiții de admisibilitate, procedură de judecată și căile de atac	159
54. Partajul judiciar – noțiune, domenii de aplicabilitate, cererea de ieșire din indiviziune, competența instanței	161
55. Participarea procurorului în procesul civil	166
56. Perimarea	168
57. Prescripția dreptului de a cere executarea silită	170
58. Prima zi de înfățișare	172
59. Proba prin audierea martorilor. Propunere. Admisibilitate. Obligația de a depune mărturie. Prezentarea și ascultarea martorilor. Aprecierea probei	174
60. Proba prin înscrisuri. Definiție, clasificare, aspecte generale	180
61. Proba prin prezumții	183
62. Procedura asigurării dovezilor	185
63. Procedura de judecată a apelului	186
64. Procedura de judecată a cererii de partaj judiciar – faze (etape)	189
65. Procedura de judecată a cererii de revizuire	193

66. Procedura de judecată a recursului. Soluții în recurs	195
67. Procedura ofertei reale	197
68. Propunerea și încuviințarea probelor în procesul civil	199
69. Prorogarea de competență	202
70. Recunoașterea – mijloc de probă	204
71. Recursul – noțiune, obiect, subiecte, motive, termenul de declarare	206
72. Reprezentarea părților în procesul civil	210
73. Revizuirea – noțiune, caracteristici, obiect, subiecte	214
74. Sarcina probei în procesul civil	215
75. Strămutarea și delegarea pricinilor	217
76. Suspendarea procesului civil	219
77. Termenele procedurale. Noțiune, clasificări, mod de calcul, caracterele termenului, sancțiuni specifice, repunerea în termen	224
78. Titlurile executorii	228
79. Tranzacția	230
Bibliografie	232

INTRODUCERE

În general se poate spune că procedura civilă este știința și arta care se ocupă cu mijloacele tehnice și practice de punere în mișcare a drepturilor private ale indivizilor aparținând unui stat organizat.

Dreptul, privit ca sistem de norme ce reglementează raporturile ce se leagă între indivizi față de organizarea colectivității căreia îi aparțin, sau numai între ei – în mod reciproc cu ocazia diferitelor activități și manifestări necesitate de trebuințele lor materiale și spirituale, se împarte în două mari diviziuni¹: dreptul substanțial material și dreptul procesual.

Dreptul substanțial material conține normele de definire și reglementare a diferitelor raporturi juridice, hotărând în principiu, în mod abstract, teoretic și general, în ce constă dreptul subiectiv, adică interesul ocrotit de lege, pe seama unuia dintre partenerii raportului juridic și în ce constau obligațiile ce cad în sarcina celuilalt partener.

Dreptul procesual este de fapt a doua parte a fiecărui ramuri juridice și cuprinde normele ce instituie organele și reglementează modalitățile de ordin tehnic și practic ce au menirea de a aplica prevederile de principiu conținute de dreptul substanțial material.

Referitor la dreptul procesual civil, reținem că el *reprezintă ansamblul normelor juridice care reglementează modul de judecată de către instanțele judecătorești a pricinilor privitoare la drepturi civile ori la interese legitime care se pot realiza numai pe calea justiției, precum și modul de executare silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii*².

Normele de drept procesual civil sunt acelea care disciplinează activitatea judiciară și ele diferă în mod esențial de obiectul normelor juridice ce aparțin altor ramuri de drept. Specificitatea normelor procesual constă în aceea că ele nu reglementează în mod direct relațiile sociale, ci în mod indirect și în scopul valorificării celor dintâi. Majoritatea normelor

---

¹ Laurențiu Preușescu, „Curs de procedură civilă”, Universitatea din București, Ed. Alexandru I. Botez, 1947, p. 3 și urm.

² Viorel Mihai Ciobanu, „Tratat teoretic și practic de procedură civilă”, Vol. I – „Teoria generală”, Editura Național, București, 1997, p. 158.

procedurale au un caracter formal, tehnic, obiectiv și sunt destinate unui scop precis: soluționarea litigiului dintre părți³.

Obiectul dreptului procesual civil îl formează raporturile juridice ce se stabilesc între participanții procesuali, în cadrul activității de examinare și soluționare a cauzelor civile. Raporturile procesual civile generează drepturi în favoarea participanților la activitatea judiciară, dar le impune și obligații corespunzătoare⁴.

În ceea ce privește obiectul de studiu al dreptului procesual civil, reținem că acesta vizează cercetarea normelor procesual civile. Știința dreptului procesual civil trebuie să contribuie la aplicarea corectă a normelor procesuale. O funcție importantă a științei dreptului procesual civil este și aceea de a studia reglementările în materie în concordanță cu cerințele vieții sociale contemporane, spre a sesiza eventualele lacune și a formula propuneri corespunzătoare de legiferare. Misiunea științei dreptului procesual civil este cu atât mai importantă în etapa istorică pe care o parcurgem cu cât societatea românească reclamă necesitatea adoptării în regim de urgență a unui nou cod de procedură civilă.

Făcând o paranteză, amintim în acest context că lucrările la noul cod de procedură civilă au început încă din anul 2006⁵ iar la acest început de an 2009, Parlamentul României (constrâns și de raportul negativ dat de Comisia Europeană cu privire la reforma în justiție) speră că va fi adoptat până cel târziu la sfârșitul lunii mai, 2009.

Viitorul Cod de procedură civilă are în vedere crearea în materia procesului civil a unui cadru legislativ modern care să răspundă pe deplin imperativelor funcționării unei justiții moderne, adaptate așteptărilor sociale, precum și necesității creșterii calității acestui serviciu public.

Totodată, viitorul Cod de procedură civilă urmărește să răspundă unor deziderate actuale, precum accesul justițiabililor la mijloace și forme procedurale mai simple și accesibile și accelerarea procedurii, inclusiv în

---

³ Ioan Leș, „Tratat de drept procesual civil”, ediția a 4-a, Editura C.H. Beck, București, 2008, p. 11.

⁴ Ioan Leș, supra cit., p. 12.

⁵ Comisia pentru elaborarea noului Cod de procedură civilă a fost constituită prin Ordinul ministrului justiției nr. 829/C din 24 martie 2006, fiind alcătuită din colaboratori externi - teoreticieni și practicieni în domeniul dreptului procesual-civil, precum și din reprezentanți ai Ministerului Justiției.

faza executării silite.

În egală măsură, noile dispoziții procesuale civile urmăresc să răspundă și exigențelor de previzibilitate a procedurilor judiciare decurgând din *Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale* și, implicit, din cele statuate în jurisprudența C.E.D.O. Urmărind cu rigoare asigurarea premiselor pentru soluționarea corectă în fond a cauzelor, în cadrul sistemului justiției naționale, viitorul Cod are în vedere eliminarea deficiențelor care au condus, în multe cazuri, la hotărâri ale C.E.D.O. de condamnare a României, atât pentru soluții judecătorești principial greșite, cât și pentru prejudicii cauzate de durata excesivă a procedurilor judiciare ori pentru lipsa de previzibilitate rezultată din inconsecvența jurisprudenței naționale.

Prin noul Cod urmează a fi restructurate substanțial și dispozițiile în materia executării silite. Principala modificare constă în faptul că se propune ca executarea să se facă, de regulă, prin executori judecătorești, cu excepția creanțelor fiscale. Chiar și în privința lor, dacă există mai multe executări (din care unele conform Codului de procedura civilă, iar altele conform Codului de procedură fiscală), acestea se vor conexe și se vor face de executorii judecătorești, astfel încât să se acorde prioritate dreptului comun.

În materia procedurilor speciale sunt cuprinse proceduri care au reguli derogatorii față de dreptul comun. Se reiau o serie de proceduri existente (procedura divorțului, ordonanța președințială, refacerea unor înscrisuri, oferta de plată și consemnatiunea) însă se introduc și proceduri noi precum: ordonanța de plată, punerea sub interdicție, continuarea judecății, evacuarea și constatarea uzucapiunii⁶.

O parte cu totul nouă este cea care se referă la procesul civil internațional și cuprinde reguli care se aplică în cazul proceselor civile cu element de extraneitate când nu există tratate la care România să fie parte sau când nu se aplică dreptul comunitar european.

În aceeași ordine de idei amintim că viitorul cod de procedură civilă vizează și găsirea unor remedii pentru eliminarea unei alte deficiențe majore

---

⁶ A se vedea discursul d-lui Viorel Mihai Ciobanu cu privire la noul Cod de procedură civilă, publicat în 2009 pe site-ul de specialitate www.juridice.ro – Articolul „Despre proiectul noului Cod de procedură civilă, cu participarea autorilor. Pe larg” (<http://www.juridice.ro/stiri-juridice/flux-stiri/dezbatare-cod-procedura-civila-pe-larg.html>).

a sistemului judiciar român, și anume existența unei practici neunitare, survenite și ca urmare a instabilității și incoerenței legislative din ultimii ani.

Dar, **revenind la actualul Cod procesual civil român** – în vigoare din 1865 (republicat în 1948) și modificat succesiv în ultima perioadă (ultima modificare fiind operată prin O.U.G. nr. 51/2008⁷) – după care vor fi analizate și subiectele din cadrul acestei lucrări, precizăm că el fost și încă va mai fi pentru câteva luni sau poate chiar un an (dacă avem în vedere că o formă finală a viitorului Cod încă nu a fost adoptată) de o importanță cardinală pentru întreg sistemul nostru judiciar⁸.

Totodată în prezenta lucrare s-a ținut cont și de alte norme cu caracter procedural cuprinse, spre exemplu, în Codul familiei și Codul civil (în special în materie de probațiune), Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, (republicată), Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, Codul muncii din anul 2003 (cu modificările și completările ulterioare) și Legea nr. 168/1999 privind soluționarea conflictelor de muncă, noul Cod de procedură fiscală etc.

---

⁷ Publicată în M. Of. nr. 327 din 25 aprilie 2008.

⁸ Actualul Cod de procedură civilă a fost elaborat după modelul Legii geneveze din anul 1819. Practic codul român nu este altceva decât o „reproducere aproape în bloc a Codului de procedură civilă a cantonului Geneva de la 1819” - N. Solomon, „Spre o reformă a procedurii civile. Studiu comparat”, Ed. Curierul Judiciar, București, 1930, p. 7.

Subiectul nr. 1

ACHIESAREA

Principiul disponibilității⁹, ca principiu general al procedurii civile, prinde contur și prin intermediul achiesării, definită ca fiind un **act de dispoziție al pârâtului prin intermediul căruia acesta recunoaște pretențiile solicitate în acțiunea formulată de către reclamant**. Fiind un act de dispoziție, pentru a face recunoașterea dreptului pretins de reclamant, pârâtul trebuie să dispună de capacitate de exercițiu deplină. În situațiile în care pârâtul este o persoană cu capacitate de exercițiu restrânsă sau o persoană fără capacitate de exercițiu, acesta trebuie să îndeplinească prevederile legale referitoare la aceste situații particulare.

Achiesarea se prezintă sub două forme: **achiesarea pârâtului la pretențiile reclamantului și achiesarea la hotărâre a părții care a pierdut procesul**.

a. Achiesarea pârâtului la pretențiile reclamantului poate fi produsă fie în mod spontan, fie prin intermediul interogatoriului.

În cazul achiesării pârâtului la pretențiile reclamantului voința pârâtului este suficientă, nefiind necesar consimțământul reclamantului la manifestarea acestui act unilateral de voință.

Achiesarea pârâtului la pretențiile reclamantului poate fi **totală** sau **parțială**.

Achiesarea este totală atunci când se recunosc în întregime pretențiile reclamantului. Achiesarea totală se realizează numai pe calea unei mărturisiri pure și simple.

Achiesarea parțială intervine în cazul în care pârâtul recunoaște, prin intermediul unei mărturisiri calificate sau a unei mărturisiri complexe, numai parțial pretențiile reclamantului, la cererea acestuia. În acest caz instanța va putea pronunța o **hotărâre parțială** în măsura recunoașterii¹⁰,

---

⁹ Cu privire la principiul disponibilității, a se vedea: Mihaela Tăbârcă, “Drept procesual civil”, vol. I, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2008, p. 73-80.

¹⁰ Recunoașterea nu este supusă vreunei condiții de formă, astfel încât poate fi făcută în scris (prin întâmpinare, cerere reconvențională) sau verbal. Important este să aibă valoarea unei mărturisiri - Mihaela Tăbârcă, Gheorghe Buta, „Codul de procedură civilă comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină”, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2008, p. 761.

hotărâre care este executorie de drept conform art. 278 alin. 7 C. proc. civ. Hotărârea parțială pronunțată poate fi atacată separat, fiind supusă recursului, având în vedere prevederile art. 273 C. proc. civ. care menționează faptul că o hotărâre care consfințește învoiala părților se dă fără drept de apel¹¹.

b. Achiesarea la hotărâre a părții care a pierdut procesul implică renunțarea expresă sau tacită la calea de atac a apelului ori a recursului ori retragerea apelului sau recursului declarat în cauză.

Achiesarea expresă la hotărârea pronunțată se poate face oral în instanță, președintele consemnând într-un proces-verbal voința părții, prin înfățișarea ulterioară a părâtului în fața judecătorului sau prin înscris autentic. Achiesarea tacită rezultă din executarea de bună-voie a hotărârii pronunțate, existând astfel o prezumție de renunțare la atacarea hotărârii.

Renunțarea la calea de atac este irevocabilă și nu se mai poate reveni asupra ei¹².

Hotărârea care consfințește învoiala părților se dă fără drept de apel¹³.

Subiectul nr. 2.

ACTELE DE PROCEDURĂ: NOȚIUNE, CONDIȚII DE VALABILITATE, SANȚIUNI PROCESUALE

Prin **act de procedură** se înțelege *orice act (operațiune juridică sau înscris) făcut pentru declanșarea procesului, în cursul și în cadrul procesului civil de către instanța judecătorească, părți și ceilalți participanți la proces, legat de activitatea procesuală a acestora*¹⁴.

Actele de procedură sunt clasificate în literatura de specialitate după mai multe criterii, marea diversitate a acestora fiind determinată practic de numărul mare de acte procedurale care, în înlănțuirea lor, determină întreaga structură a procesului civil. Astfel sunt: actele procedurale ale instanței,

---

¹¹ Pentru explicații suplimentare, a se consulta: Mihaela Tăbârcă, Gheorghe Buta, „Codul de procedură civilă comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină”, ediția a II-a, supra cit., p. 762-799.

¹² A se vedea, art. 283 C. proc. civ.

¹³ A se vedea art. 270 coroborat cu art. 273 C. proc. civ.

¹⁴ Codul de procedură civilă în vigoare se referă, cel mai adesea, la operațiunile juridice sau manifestările de voință ce se concretizează într-un act scris. A se vedea, Ioan Leș, „Tratat de drept procesual civil”, Editura All Beck, București, 2001, p. 243.

părților, terțelor persoane și organelor de executare silită; acte de procedură verbale și acte de procedură scrise; acte de procedură obligatorii și acte de procedură facultative; acte unilaterale, acte bilaterale și multilaterale; acte judiciare și acte extrajudiciare; acte de procedură specifice judecătii în primă instanță, acte specifice judecătii în fața instanțelor de control judiciar și acte de executare silită etc.

În ceea ce privește **condițiile generale de valabilitate al actelor de procedură civilă**, această determinare este extrem de complexă tocmai datorită caracterului variabil al acestora. O prezentare a condițiilor generale de validitate a actelor de procedură este necesară pentru o mai bună cunoaștere a mecanismului actelor juridice ce interesează activitatea de înfăptuire a justiției, determinare ce se referă atât la **condițiile de fond, cât și la cerințele (condițiile) de formă** ale actelor.

Astfel, în mod tradițional literatura juridică de specialitate a apreciat că două sunt condițiile generale de validitate a actelor de procedură civilă: **forma scrisă și indicarea în chiar conținutul actului că cerințele legii au fost îndeplinite, actele de procedură se întocmesc numai în limba română, chiar dacă părțile nu se exprimă în limba română.**

Există și dispoziții procedurale care se referă la unele cerințe legale, ca de exemplu, cele care precizează că actele care se adresează instanțelor judecătorești trebuie să îmbrace **forma scrisă**.

Forma scrisă a actelor de procedură reprezintă o **condiție de valabilitate** a celor mai multe acte de procedură. Majoritatea actelor dispuse de către instanțele de judecată și de organele de executare trebuie îndeplinite în formă scrisă. De la această regulă există o importantă **excepție** în privința actelor ce reprezintă manifestări unilaterale sau bilaterale de voință ale părților.

O a doua condiție afirmată în literatura de specialitate o constituie, **mențiunea în act că cerințele legii au fost respectate**. Aceasta înseamnă că actul de procedură nu poate fi completat cu probe extrinseci, ci trebuie să facă dovada prin el însuși.

Excepția de la această regulă o reprezintă **principiul echipolenței sau al echivalenței**. Potrivit acestui principiu, în cazurile anume prevăzute de legiuitor, un act de procedură poate fi înlocuit printr-un alt act de procedură care să producă același efect. Cazurile în care se aplică principiul

echipolenței sunt de strictă interpretare, ele neputând fi extinse prin analogie¹⁵.

De asemenea, se consideră că **actele de procedură care îmbracă forma scrisă trebuie redactate în limba română**. Această cerință are un caracter general, întrucât și actele de procedură care se exprimă prin viu grai se realizează tot în limba română. Dacă una din părți nu cunoaște limba română ea poate recurge la serviciile unui interpret.

În afara condițiilor menționate există și unele cerințe care vizează **timpul sau locul întocmirii actelor de procedură**. Astfel, actele de procedură nu se pot îndeplini oricând, ci numai în termenele prevăzute de lege, iar în unele cazuri doar în anumite faze ale procesului civil. De asemenea, actele de procedură se îndeplinesc, de regulă, la sediul instanței și în cadrul unei ședințe publice.

Actele de procedură trebuie să îndeplinească, de asemenea, în anumite cazuri, și unele **condiții particulare**, care diferă de la un act la altul, în funcție de obiectul sau finalitatea lui.

Nerespectarea tuturor condițiilor generale sau particulare ale actelor de procedură atrage după sine **nulitatea acestora**.

Subiectul nr. 3

ACȚIUNEA CIVILĂ. CLASIFICAREA ACȚIUNILOR CIVILE

§ 1. Acțiunea civilă.

Acțiunea civilă reprezintă **totalitatea mijloacelor procesuale prin care se poate realiza protecția judiciară a drepturilor subiective și a situațiilor juridice ocrotite de lege**.

Dreptul subiectiv civil nu se identifică cu acțiunea, după cum acțiunea și dreptul la acțiune nu sunt noțiuni similare. Acțiunea constituie un instrument juridic de aducere a raportului conflictual în fața instanței, ea există virtual în norma juridică, iar dreptul la acțiune constituie o posibilă opțiune a uneia dintre părțile raportului juridic existent. Elementul de legătură între dreptul subiectiv civil, recunoscut și ocrotit de lege, și acțiune

---

¹⁵ A se vedea: Mihaela Tăbărcă, op. cit., ediția 2008, p. 335-336.

este reprezentat de dreptul la acțiune.

Elementele acțiunii civile. Orice acțiune civilă presupune existența a **trei elemente: părți, obiect și cauză.**

Părțile sunt titularul dreptului subiectiv încălcat sau contestat și cel despre care se pretinde că l-a împiedicat pe titular în exercițiul normal al dreptului. Din momentul în care acțiunea civilă este declanșată, aceste persoane dobândesc calitatea de părți în proces și vor avea o denumire specifică în funcție de mijlocul procesual din conținutul acțiunii care a fost folosit.

Părți în procesul civil sunt persoanele între care există raportul juridic dedus judecății și nu reprezentanții lor, legali sau convenționali, care stau fizic în proces. Se poate spune așadar că părțile stau juridic în proces pentru că lor le va fi opozabilă hotărârea pronunțată, iar nu reprezentanților lor.

De asemenea, au calitatea de parte și persoanele sau organele cărora, deși nu fac parte din raportul juridic conflictual, legiuitorul le-a recunoscut calitate procesuală activă (de exemplu, autoritatea tutelară, procurorul).

Având în vedere definiția dată acțiunii civile, înseamnă că **obiectul său este protecția unui drept sau a unor interese** pentru realizarea cărora calea justiției este obligatorie.

În momentul în care se recurge la acțiune, practic, la unul din elementele sale, obiectul acțiunii civile se individualizează în funcție de elementul procesual folosit.

Exemple:

- obiectul cererii de chemare în judecată este pretenția concretă a reclamantului, ceea ce solicită prin cerere: executarea sau rezilierea ori rezoluțiunea unui contract; plata unei sume de bani; predarea unui bun etc. Obiectul cererii de chemare în judecată este important pentru determinarea competenței, a admisibilității unor mijloace de probă, fixarea taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar, iar instanța este legată de obiect în sensul că nu poate acorda mai mult, mai puțin sau altceva decât s-a cerut;
- excepțiile procesuale au ca obiect încălcarea unor norme de organizare judiciară, de competență sau de procedură propriu-zisă (excepțiile de procedură) sau lipsuri privitoare la exercițiul dreptului la acțiune (excepțiile de fond);

- căile de atac au ca obiect schimbarea, anularea, modificarea sau casarea hotărârilor judecătorești atacate.

Cauza acțiunii civile este scopul urmărit de acela care apelează la acțiune, fie pentru a pretinde, fie pentru a se apăra.

Deosebit de importantă este distincția dintre cauza acțiunii și cauza cererii de chemare în judecată, aceasta din urmă fiind temeiul juridic al cererii, fundamentul raportului litigios.

§ 2. Clasificarea acțiunilor civile

În doctrină, acțiunile sunt clasificate, după următoarele criterii: **scopul material urmărit de reclamant, natura dreptului ce se valorifică prin acțiune și calea procedurală aleasă de parte pentru a obține protecția juridică a dreptului.**

a. În funcție de **scopul material urmărit de reclamant** se disting: *acțiuni în realizarea dreptului, acțiuni în constatare și acțiuni în constituire de drepturi.*

Acțiunile în realizarea dreptului (numite și *în condamnare, în adjudecare sau în executare*), reglementate de art. 109 alin. 1 C. proc. civ., sunt acelea prin care reclamantul, ce se pretinde titularul unui drept, solicită instanței să îl oblige pe pârât să-i respecte dreptul, iar dacă acest lucru nu mai este posibil, să îl oblige la despăgubiri pentru prejudiciul suferit. Specific acestor acțiuni este faptul că hotărârea prin care instanța se pronunță asupra lor este susceptibilă de executare silită, constituind titlu executoriu. Exemple: acțiunea în revendicare, acțiunea prin care se solicită restituirea unui bun sau plata unei sume de bani, acțiunea prin care se solicită executarea ori anularea sau constatarea nulității unui contract etc;

Acțiunile în constatare (numite și acțiuni în recunoașterea dreptului sau în confirmare, sunt reglementate de art. 11 C. proc. civ.,), sunt acelea prin care reclamantul solicită instanței să constate existența unui drept al său împotriva pârâtului sau inexistența unui drept al pârâtului împotriva sa, fără ca instanța să condamne la executarea unei prestații.

Acțiunea în constatare nu poate fi exercitată dacă se poate cere realizarea dreptului. Așadar, acțiunea în constatare are un caracter subsidiar

față de acțiunea în realizare și va fi respinsă ca inadmisibilă dacă partea poate să ceară realizarea dreptului a cărui constatare o solicită¹⁶.

Acțiunile în constituire de drepturi (numite și în transformare) sunt acele acțiuni prin care reclamantul solicită aplicarea legii la anumite fapte pe care le invocă, în scopul de a crea o situație juridică nouă între părți. Altfel spus, sunt acele acțiuni prin care se urmărește schimbarea sau desființarea unor raporturi juridice vechi și crearea unor raporturi juridice noi între părți¹⁷. Exemple: acțiunea de divorț, acțiunea pentru încuviințarea sau desfacerea adopției etc.

b. În funcție de *natura dreptului care se valorifică prin acțiune*, acțiunile sunt: **patrimoniale; nepatrimoniale** (acțiunea de divorț, acțiunea pentru anularea căsătoriei, acțiunea prin care se solicită încuviințarea, desfacerea sau declararea nulității adopției, acțiunea de stabilire a paternității etc.

La rândul lor, acțiunile patrimoniale sunt *reale (mobiliare sau imobiliare), personale și mixte*.

Acțiunile reale sunt acelea prin care se urmărește valorificarea unui drept real (de ex. acțiunea în revendicare).

Acțiunile personale sunt acelea prin care se valorifică un drept personal, de creanță. Acțiunile personale se subclasifică în: *acțiuni personale mobiliare*, dacă dreptul de creanță are ca obiect un bun mobil și *acțiuni personale imobiliare*, dacă dreptul de creanță are ca obiect un imobil.

Acțiunile mixte sunt acelea prin care se valorifică în același timp un drept real și un drept de creanță care au aceeași cauză, izvorăsc din același act juridic, sau se găsesc într-un raport de conexitate.

În doctrină sunt reținute două categorii de acțiuni mixte:

- acțiunile care urmăresc executarea unui act juridic ce a creat sau transmis un drept real asupra unui bun individual determinat, dând naștere totodată și unor obligații personale¹⁸;

---

¹⁶ Cererea se va respinge ca inadmisibilă dacă se solicită constatarea unei situații de fapt. A se vedea, Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroș, „Drept Procesual Civil. Curs selectiv. Teste grilă”, Editura C.H. Beck, București, 2005, p. 16.

¹⁷ Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroș, supra cit., p. 17.

¹⁸ Când cumpărătorul acționează atât în calitate de proprietar cât și în calitate de creditor, iar aceste drepturi izvorăsc din același act juridic acțiunea va fi calificată drept o acțiune mixtă.

- acțiunile în anularea, rezoluțiunea, rezilierea (revocarea donației) unui act juridic prin care s-a constituit sau transmis un drept real¹⁹.

c. În funcție de *calea procedurală aleasă de parte pentru valorificarea dreptului său*, acțiunile se împart în **principale, accesorii și incidentale**.

Acțiunea principală este aceea prin care se declanșează procedura judiciară.

Acțiunea accesorie este aceea a cărei rezolvare depinde de soluția dată acțiunii (cererii) principale. De ex., într-o acțiune de divorț, capătul de cerere principal (acțiunea principală) este desfacerea căsătoriei, iar toate celelalte cereri care ar putea fi formulate cu privire la nume, încredințarea copiilor minori și stabilirea pensiei de întreținere cuvenită acestora, atribuirea locuinței etc., sunt cereri (acțiuni) accesorii²⁰.

Acțiunile incidentale sunt acelea care pot avea o existență de sine-stătătoare, deci pot fi formulate ca acțiuni principale, dar ele sunt formulate în cadrul unui proces deja pornit. Au acest caracter cererea reconvențională, cererea de intervenție voluntară, cererea de intervenție forțată.

Subiectul nr. 4

ACȚIUNEA ÎN CONSTATARE. DEFINIȚIE, REGLEMENTARE, CONDIȚII DE ADMISIBILITATE

În funcție de scopul material urmărit de reclamant în procesul civil, se disting: **acțiuni în realizarea dreptului, acțiuni în constatare²¹ și acțiuni în constituire de drepturi**.

Acțiunile în constatare (numite și acțiuni în recunoașterea dreptului sau în confirmare) sunt acelea prin care reclamantul solicită instanței să constate existența unui drept al său împotriva pârâtului sau inexistența unui

---

¹⁹ În cazul în care cumpărătorul solicită rezoluțiunea vânzării imobiliare, sau dacă se cere rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a unui bun mobil, se poate vorbi în aceste două cazuri de existența unor acțiuni mixte.

²⁰ În cazul unui proces de divorț, instanța este obligată să se pronunțe, chiar în lipsa unei cereri a părților, asupra încredințării copiilor minori și asupra numelui pe care foștii soți îl vor purta după pronunțarea hotărârii de divorț.

²¹ Acțiunea în constatare se judecă după regulile unei acțiuni contencioase, având în vedere faptul că în aceasta există totuși un conflict de interese și pretenții în opoziție.

drept al pârâtului împotriva sa, fără ca instanța să condamne la executarea unei prestații.

Baza legală este dată de prevederile art. 111 din Codul de procedură civilă potrivit căruia: „*Partea care are interes poate să facă cerere pentru constatarea existenței sau neexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului*”²².

Acțiunea în constatare prezintă următoarele **particularități**:

- pe calea acestei acțiuni se poate cere numai constatarea existenței sau neexistenței unui drept nu și a unui fapt.

Dacă s-ar cere constatarea unei situații de fapt acțiunea trebuie respinsă ca inadmisibilă, constatarea unei situații de fapt putând fi făcută în cadrul procedurii speciale a asigurării dovezilor;

- de vreme ce prin acțiune se solicită doar să se constate existența sau neexistența unui drept, hotărârea pronunțată într-o acțiune în constatare nu constituie titlu executoriu și nu poate fi pusă în executare silită;
- C. proc. civ. prevede că acțiunea în constatare nu poate fi exercitată dacă se poate cere realizarea dreptului.

Prin urmare, *acțiunea în constatare are un caracter subsidiar față de acțiunea în realizare* și va fi respinsă ca inadmisibilă dacă partea poate să ceară realizarea dreptului a cărui constatare o solicită.

Subiectul nr. 5.

ACȚIUNILE PETITORII ȘI POSESORII (ASEMĂNĂRI ȘI DEOSEBIRI)

În funcție de obiectul protecției judiciare, acțiunile civile imobiliare sunt împărțite în **acțiuni petitorii** și **acțiuni posesorii**.

Acțiunile petitorii sunt acele acțiuni prin intermediul cărora reclamantul urmărește valorificarea unui drept real asupra bunului (prin

---

²² Dacă reclamantul nu se referă la un drept determinat sau determinabil, ci solicită să se constate că nu are nici un fel de datorie către pârâți, acțiunea este inadmisibilă – Tribunalul Județean Cluj, decizia civilă nr. 12/1983, în RRD nr. 6/1983. Pentru mai multe extrase din practica judiciară, a se vedea: Mihaela Tăbârcă, Gheorghe Buta, „Codul de procedură civilă comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină”, Editura Universul Juridic, București, 2007, p. 387 și urm.

acțiunile petitorii se apără dreptul de proprietate sau un alt drept real). Sunt acțiuni petitorii: acțiunea în revendicare, acțiunea în prestație tabulară, acțiunea în grănițuire, acțiunea negatorie, acțiunea confesorie.

În ceea ce privește **acțiunile posesorii**, dimpotrivă, acestea au ca obiect doar ocrotirea posesiei ca simplă stare de fapt, fără a se pune în discuție existența unui drept real asupra imobilului respectiv. Acțiunile posesorii sunt întotdeauna acțiuni imobiliare²³.

Ambele acțiuni sunt reale. Prin acțiunile reale se urmărește valorificarea unui drept real sau apărarea posesiei unui bun. Altfel spus, acțiunea reală poate fi îndreptată nu numai împotriva anumite persoane, ci împotriva oricărei persoane în mâinile căreia s-ar afla bunul. Într-o formulare sugestivă, acțiunea reală, „*nu urmărește persoana ci bunul*”. Acțiunile reale se divid în acțiuni petitorii și acțiuni posesorii, după cum urmăresc apărarea dreptului de proprietate ori a altui drept real principal, respectiv apărarea posesiei ca stare de fapt ce produce efecte juridice.

Acțiunile posesorii sunt acțiuni reale nu pentru că apără uneori indirect drepturile reale (proprietatea, uzufructul, uzul, abitația și în anumite limite servituțile), din moment ce nu se pun în discuție asemenea drepturi reale în cadrul procesului posesoriu, ci pentru că pot fi introduse împotriva oricărei persoane care, prin faptele sale, tulbură exercitarea pașnică a posesiei sau deposedează posesorul de bunul său. Acțiunea posesorie este o cerere reală întrucât ea urmărește bunul iar nu persoana, atâta vreme cât ea poate fi introdusă și împotriva adevăratului proprietar.

Acțiunea posesorie apără în mod indirect dreptul real principal al cărui titular este posesorul, desigur în situația în care posesia ca stare de fapt corespunde unei stări de drept.

Așadar, reținem că acțiunea posesorie este o acțiune reală imobiliară prin care posesorul urmărește apărarea posesiunii sale „ca o stare” de fapt împotriva oricărei tulburări, menținerea acestei stări ori redobândirea ei în eventualitatea că a fost pierdută. Caracteristic acțiunii posesorii este împrejurarea că prin ea este apărată starea de fapt a posesiei, fără a se pune

---

²³ Acțiunile posesorii sunt clasificate în **acțiuni posesorii în complângere** și **acțiuni posesorii în reintegrare**. În cazul acțiunilor posesorii în reintegrare reclamantul trebuie să facă dovada faptului că deposedarea s-a produs prin violență, violență care poate îmbrăca atât o formă materială cât și o formă morală. A se vedea: Ioan Leș, „Tratat de drept procesual civil”, supra cit., p. 789.

în discuție dreptul asupra lucrului.

Acțiunile petitorii ca acțiuni reale servesc la apărarea dreptului de proprietate sau a altui drept real principal prin obținerea recunoașterii reclamantului ca titular al acestui drept. Redobândirea posesiei bunului asupra căruia poartă dreptul real este doar un efect accesoriu al admiterii acțiunii petitorii.

Trebuie să reținem că posesorul va fi interesat să exercite acțiunea posesorie a cărei admisibilitate este condiționată doar de dovedirea unor situații de fapt, spre deosebire de acțiunea petitorie care presupune proba dreptului real principal. Cu toate acestea, împrejurarea că prin acțiunea posesorie se apără indirect însuși dreptul real nu este de natură a schimba calificarea acesteia, în sensul că cererea nu dobândește un caracter petitoriu.

Distincția între cele două categorii vizează numai acțiunile imobiliare, deoarece, în dreptul nostru, în cazul bunurilor mobile posesiunea este asimilată cu un veritabil titlu de proprietate. În concluzie, posesiunea bunurilor mobile nu mai justifică ocrotirea lor pe calea procedurală a acțiunilor posesorii.

Așadar, concepția dominantă, în doctrină, este aceea că acțiunile posesorii sunt acțiuni reale imobiliare, întrucât spre deosebire de acțiunile petitorii care pot fi atât imobiliare cât și mobiliare, după caz, majoritatea autorilor califică acțiunea posesorie ca fiind o cerere exclusiv imobiliară întrucât în materie mobilă posesia de bună credință valorează titlu de proprietate și astfel mobilele pot fi ocrotite numai pe calea petitorie a acțiunii în revendicare. Cu alte cuvinte, acțiunea posesorie poate fi exercitată doar pentru apărarea posesiei imobilelor.

Hotărârile judecătorești produc efecte diferite în cadrul acțiunilor petitorii și posesorii. Astfel, hotărârea pronunțată în petitoriu se bucură de autoritate de lucru judecat, pe când hotărârea judecătorească pronunțată în posesoriu nu are autoritate de lucru judecat asupra petitoriului.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Bîrsan C., „*Drept civil. Drepturile reale principale*”, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008;
- Beleiu Gh., „*Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*”, ediția a XI-a, revăzută și adăugită de Marian Nicolae și Petrică Trușcă, Editura Universul Juridic, București, 2007;
- Boroș G., „*Drept civil. Partea generală. Persoanele*”, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008;
- Boroș G., „*Codul de Procedură Civilă Comentat și Adnotat*,” Editura All Beck, București, 2001;
- Boroș G., Rădescu D., „*Codul de procedură civilă comentat și adnotat*”, Editura All, București, 1995.
- Cădere V., „*Tratat de procedură civilă*”, Tipografiile Unite, București, 1934;
- Ciobanu V. M., „*Tratat teoretic și practic de procedură civilă*”, Vol. I-II, Editura Național, București, 1997;
- Ciobanu V. M., „*Modificările aduse Codului de procedură civilă în materia căilor de atac prin Legea nr. 59/1993*” (II), în Revista Dreptul nr. 3/1994.
- Ciobanu V. M., „*Considerații generale cu privire la căile de atac devolutive în legislația procesuală civilă*”, A.U.B., 1977;
- Ciobanu V. M., Boroș G., „*Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă*”, Editura All Beck, ediția a II-a, revăzută și adăugită, 2003;
- Ciobanu V. M., Boroș G., Nicolae M., „*Modificările aduse Codului de procedură civilă prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 138/2000*”, II, în Revista „Dreptul” nr. 2/2001;
- Cotuțiu A., Florea D., „*Manualul greșierului. Noțiuni de drept procesual civil*”, ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2006.
- Deak Fr., „*Tratat de drept civil. Contracte speciale*”, ediția a IV-a actualizată de Lucian Mihai și Romeo Popescu, Editura Universul Juridic, București, 2007
- Deleanu I., „*Aderarea la apel în procesul civil*”, în Revista Dreptul nr. 2/2001;

- Deleanu I., „*Tratat de procedură civilă*”, Editura Servo-Sat, 2000;
- Diamant B., „*Mecanismul de aplicare a prevederilor art. 297 alin. 1 din Codul de procedură civilă. Dacă instanța de apel pronunță una sau două hotărâri și exercitarea recursului*”, în Revista Dreptul nr. 9/2003;
- Enescu M., „*Aplicarea principiului “non reformatio in pejus” în procesul civil*”, în Revista Studii și Cercetări Juridice nr. 3/1965;
- Filipescu I.P., „*Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*”, Editura universul Juridic, București, 2007.
- Herovanu E., „*Curs de procedură civilă*”, București, 1929;
- Herovanu E., „*Principiile procedurii judiciare*”, Vol. I, Institutul de Arte Grafice, Lupta, București, 1932;
- Leș I., „*Tratat de drept procesual civil*”, Editura All Beck, București, 2008.
- Leș I., „*Tratat de drept procesual civil*”, Editura All Beck, București, 2001;
- Leș I., „*Considerații privitoare la modificarea și completarea Codului de procedură civilă*”, în Revista „Juridica” nr. 9/2000;
- Măgureanu Fl., „*Drept procesual civil*”, Ediția a VII-a, Editura All Beck, București, 2004;
- Negru V., Radu D., „*Drept procesual civil*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972;
- Pătulea V., „*Reflecții în legătură cu regimul juridic al căilor de atac în materia contravențiilor și consecințele stabilirii impozitului de către organul de control financiar, cu ocazia constatării contravențiilor în această materie, sub aspectul exercitării căilor de atac*”, în Revista Dreptul nr. 4/1996;
- Pârvu L.N., „*Părțile în procesul civil*”, Editura All Beck, București, 2002;
- Perju P., „*Probleme de drept civil și procesual-civil din practica secției civile a Curții Supreme de Justiție*”, în Revista Dreptul nr. 5/2003;
- Preuțescu Laurențiu, „*Curs de procedură civilă*”, Universitatea din București, Ed. Alexandru I. Botez, 1947;
- Stoenescu I., Zilberstein S., „*Drept procesual civil. Teoria generală*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977;

- Stoenescu I., „*Corelația între acțiune și căile de atac și între unele din căile de atac în procesul civil*”, Tipografia Universității București, nr. 1/1972;
- Stoenescu I., „*Corelația dintre căile de atac în procesul civil în lumina legislației în vigoare și în perspectiva viitoarei reglementări în materie*”, în Revista Română de Drept nr. 8/1972;
- Stoenescu I., Porumb Gh., „*Drept procesual civil român*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1966;
- Stoenescu I., Zilberstein S., „*Drept procesual civil. Căile de atac și procedurile speciale*”, Editura Didactică și pedagogică, București, 1981;
- Tăbârcă Mihaela, „*Drept procesual civil*”, Vol. I-II, Editura Global Lex, București, 2004;
- Tăbârcă Mihaela, „*Drept procesual civil*”, Vol. I-II, Editura Universul Juridic, București, 2005;
- Tăbârcă Mihaela, „*Drept procesual civil*”, Vol. I-II, Editura Universul Juridic, București, 2008.
- Tăbârcă Mihaela, „*Excepțiile procesuale în procesul civil*”, Editura Rosetti, București, 2001 (ediția I); Editura Universul Juridic, București, 2006 (ediția a II-a);
- Tăbârcă Mihaela, „*Codul de procedură civilă comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*”, Editura Rosetti, 2004;
- Tăbârcă Mihaela, Buta Gh., „*Codul de procedură civilă comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*”, Editura Universul Juridic, București, 2007;
- Tăbârcă Mihaela, Buta Gh., „*Codul de procedură civilă comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*”, Editura Universul Juridic, București, 2008;
- Vasilescu P., „*Tratat teoretic și practic de procedură civilă*”, Vol. I, , București, 1943;
- Velescu Al., „*Cu privire la o problemă ivită în procedura judiciară în materie de contestație în anulare*”, în Revista Legalitatea Populară, nr. 11/1960;
- Zilberstein S., Ciobanu V.M., „*Tratat de executare silită*”, Editura Lumina Lex, București, 2001;

- Zilberstein S., Ciobanu V.M., „*Corelația dintre recurs și căile extraordinare de atac*”, în Revista de Studii și Cercetări Juridice nr. 1/1985;
- Zilberstein S., Florescu D., „*Apărarea legalității socialiste în procesul civil român prin mijlocirea controlului judiciar*”, Analele Universității București, nr. 2/1969;
- *** Codul civil și Codul de procedură civilă, actualizate.
- *** Codul de procedură civilă ad litteram, ediție îngrijită de Mihaela Tăbârcă, Editura Universul Juridic, București, 2008.
- *** Legea 459/2006, pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă;
- *** O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă care a abrogat art. 74-81 din C. proc. civ.